

Uusi alku 31
Mark 8:31-33
Savonlinnan Tuomiokirkko, 23.2.2011

Jeesus puhuu ensi kerran kuolemastaan

Olemme päässeet Markuksen evankeliumissa jaksoon, jossa parantamis- ja saarnatoiminta Galilean ympäristössä on päättymässä. Päämäärätön vaeltelu loppuu ja Jeesuksen matka suuntautuu kohti Jerusalemiä ja siellä odottavaa kärsimystä ja kuolemaa.

Edellä tapahtunutta: Pietari tunnusti Jeesuksen Messiaaksi

Viime kerralla kuulumme, kuinka Jeesus lopultakin otti opetuslastensa kanssa ollessaan (sivussa kansanjoukoista) puheeksi sen, kuka hän on. Siinä yhteydessä Pietari tunnusti, ilmeisesti kaikkien opetuslasten puolesta: ”Sinä olet Messias”.

Tämän jälkeen Jeesus kertoi opetuslapsilleen ensimmäistä kertaa siitä, mikä häntä odotti: kärsimys, kuolema ja ylösnousemus. Ennen sitä, kun heille oli valjennut hänen todellinen identiteettinsä, he eivät olisi kyenneet tajuamaan Jeesuksen kuolemasta yhtään mitään. Messias-salaisuuden piti ueta hiljalleen, luukku kerralla, jos käytämme Teuvo V. Riikosen vertausta joulukalenterista.

Sitten Jeesus alkoi selittää opetuslapsille, että Ihmisen Pojan täytyy kärsiä paljon. Kansan vanhimmat, ylipapit ja lainopettajat hylkäävät hänet, ja hänet surmataaan, mutta kolmen päivän kuluttua hän nousee kuolleista. (Mark 8:31)

Kuka on Ihmisen Poika?

Tämä oli tosiaan ensimmäinen kerta, kun Jeesus puhui tästä. Oppilaat olivat tietysti hyvin hämmentyneitä. He kyllä luultavasti ymmärsivät, että Ihmisen Poika tarkoitti Jeesusta itseään. Pietarihan oli juuri tunnustanut Jeesuksen Messiaaksi. ”Ihmisen Poika” oli eräs Vanhan testamentin Messiaalle antamista nimistä. Hänestä puhutaan Danielin kirjan 7. luvussa:

Minä näin yöllisessä näyssä, ja katso, taivaan pilvissä tuli Ihmisen Pojan kaltainen; ja hän saapui Vanhaikäisen tykö, ja hänet saatettiin tämän eteen.
 Ja hänelle annettiin valta, kunnia ja valtakunta, ja kaikki kansat, kansakunnat ja kielet palvelivat häntä. Hänen valtansa on iankaikkinen valta, joka ei lakkaa, ja hänen valtakuntansa on valtakunta, joka ei häviä. (Dan 7:13–14)

Jeesus käytti itsestään salanimeä Ihmisen Poika.

Ihmisen Pojan kärsimisestä

Mutta hän oli lukenut tarkasti Raamattua ja tiesi, että Messiaan osana ei ollut pelkkä valta ja kunnia. Ihmisen Pojan piti myös kärsiä ja kuolla, niin Raamattu sanoi. Eräs tällainen paikka oli ja on Jesajan kirjan luku 53:

Häntä piinattiin, ja hän alistui siihen eikä suutansa avannut; niin kuin karitsa, joka teuraaksi viedään, niin kuin lammas, joka on ääneti keritsijänsä edessä, niin ei hän suutansa avannut. Ahdistettuna ja tuomittuna hänet otettiin pois, mutta kuka hänen polvikunnastaan sitä ajatteli? Sillä hänet temmattiin pois elävien maasta; minun kansani rikkomuksen tähden kohtasi rangaistus häntä. (Jes 53:7–8)

Raamatussa oli ennustettu myös siitä, että Messias joutuisi kansan ja sen johtajien hylkäämäksi:

Ei ollut hänellä vartta eikä kauneutta; me näimme hänet, mutta ei ollut hänellä muotoa, johon me olisimme mielistyneet. Hän oli ylenkatsottu, ihmisten hylkäämä, kipujen mies ja sairauden tuttava, jota näkemästä kaikki kasvonsa peittivät, halveksittu, jota emme minäkään pitäneet. (Jes 53:2–3)

Se kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut kulmakiveksi. (Ps 118:22)

Messias olisi siis kansanjohtajien hylkäämä. Se, että johtajien hylkäämästä tulee ”kulmakivi” eli Jumalan rakennuksen kaikkein tärkein tekijä, se kertoo siitä, että Messias ei jäisi kuolemaan, vaan hänet herätettäisiin kuolleista.

Vastaavaa ennusti Jesaja: Messias ei jäisi Jumalan hylkäämäksi, vaan saisi ”osan suurten joukossa”:

Sielunsa vaiivan tähden hän saa nähdä sen ja tulee ravituksi. Tuntemuksensa kautta hän, minun vanhurskas palvelijani, vanhurskauttaa monet, sälyttäen päällensä heidän pahat tekonsa. Sen tähden minä jaan hänelle osan suurten joukossa, ja väkevien kanssa hän saalista jakaa; sillä hän antoi sielunsa alttiiksi kuolemaan, ja hänet luettiin pahantekijäin joukkoon, hän kantoi monien synnit, ja hän rukoili pahantekijäin puolesta. (Jes 53:11–12)

Jeesus opetti, että tämän kaiken ”täytyy” tapahtua: ”Ihmisen Pojan täytyy kärsiä paljon”. Kyse oli siitä, että Jumalalla oli suunnitelma, jonka täytyi toteutua. Näin Raamatussa luki:

Mutta Herra näki hyväksi runnella häntä, lyödä hänet sairaudella. Jos sinä panet hänen sielunsa vikauhriksi, saa hän nähdä jälkeläisiä ja elää kauan, ja Herran tahto toteutuu hänen kauttansa. (Jes 53:10)

Jeesus puhui avoimesti

Tässä vaiheessa Jeesus ei vielä kertonut opetuslapsilleen sitä, mikä hänen kärsimisensä ja kuolemansa tuoma hyöty olisi. Hän kertoi vain sen, että hänen täytyi alistua siihen, minkä Jumala oli määrännyt tapahtumaan.

Hän puhui tästä aivan avoimesti. (Mark 8:31)

Tämä viittaa ilmeisesti siihen, että normaalisti Jeesus puhui vertauksin. Toki hän silloinkin oli selittänyt vertauksensa niitä ihmetteleville opetuslapsilleen suorasanaisesti. Mutta nyt hän puhui heti suoraan ja vailla salaisuutta.

Se varmaankin säväytti opetuslapsia, hämmensi ja pelotti. Juuri kun ”kissa oli nostettu pöydälle” ja Jeesus oli ottanut puheeksi heidän mieltänsä asian, oman henkilöllisyytensä, niin nyt heiltä vedettiin matto alta. Jeesus kertoi jostain ihan muusta kuin mitä kunniakkaalta Herran Voidellulta eli Messiaalta saattoi odottaa.

Pietari yrittää puhua Jeesukselle järkeä

Silloin Pietari veti hänet erilleen ja alkoi nuhdella häntä. (Mark 8:32)

Jeesuksen puhe ”paljosta kärsimisestä” sai Pietarissa aikaan kauhua ja pelkoa. Hän otti Jeesuksen huostaansa, vähän samaan tapaan kuin mitä Jeesuksen veljet ja äiti olivat yrittäneet ottaa hänet huostaansa, kun hän toimintansa alkuvaiheessa oli saanut kansanjoukot liikkeelle ja omaiset huolestuivat hänestä, että hänellä on pää sekaisin.

Nyt sama toistuu Pietarin kohdalla. Pietari nuhteli Jeesusta sekavista puheista ja älyttömyyksistä, joita liian korkea itsetunto tai jokin muu sekavuustila saivat aikaan: Jokin tolkkua oli sentään oltava uskonnossakin!

Näin nykyisinkin Jeesuksen ja hänen kirkkoonsa usein suhtaudutaan. On ihan OK, jos kirkko tarjoaa kansalaisille siirtymäriittejä kohtuullista kirkollisveroa vastaan. On ihan OK, jos seurakunta tarjoaa lapsille päivähoitoa ja vanhuksille lohtua ja syrjäytyneille diakoniaa ja leivän jakelua. On ihan OK, jos kirkko käy arvokeskustelua ja pitää näin yllä yhteiskuntamoraalia. Sellainen on Messiaalle ja hänen porukalleen sopivaa tointa.

Mutta jos kirkossa ruvetaan puhumaan liikaa sellaisista Jeesus-jutuista, että ihmiset voi pelastaa tuomiosta vain Jumalan Pojan kärsimys ja kuolema ristillä ja siihen uskomisen, niin se ei ole enää sivistynyttä.

Parempi olisi, kun kaikin tavoin edistettäisiin sellaista ”kansan kirkkoa”, jossa jokainen saa itse demokraattisesti olla päättämässä, mikä kirkon tehtävä on ja miten Raamattua siellä tulkitaan. Sellainen olisi suvaitsevaista ja kirkko olisi ”moniääninen”.

Pietari saa Jeesukselta julkiset nuhteet

Tällaisille Pietareille Jeesuksella on varalla vain julkinen nuhtelu:

Mutta hän kääntyi, katsoi opetuslapsiin ja sanoi ankarasti Pietarille: "Väisty tieltäni, Saatana! Sinun ajatuksesi eivät ole Jumalasta, vaan ihmisestä!" (Mark 8:33)

Aika kovaa kieltä, vai mitä! Jeesus ei näytä ainakaan kaikissa asioissa suosivan moniäänistä kirkkoa. Jos riittävän perustavissa jutuissa mennään metsään, niin hän käyttää sellaista kieltä, jota meidän kirkossa ei ole totuttu kuulemaan edes konservatiivisen änkyräkaartin kaikkein änkyräisimmältä änkyrältä: ”Väisty tieltäni, Saatana!”

Miksi hän hermostui noin kovasti? Varmaankin siksi, että Pietarin puhe oli hänelle osoitettu kiusaus. Saatana puhui Pietarin kautta ja yritti houkutella häntä luopumaan Jumalan hänelle osoittamasta tiestä, Messiaan tiestä.

Jumala oli nähnyt hyväksi sellaisen pelastussuunnitelman, jossa Jeesus runneltaisiin ja tapettaisiin kansansa edestä, heidän Vapahtajanaan. Nyt Pietari yritti houkutella hänet siltä tieltä pois, vetoamalla siihen, että tuollainen tie oli haihattelua, kuvitelmaa, typeryyttä, vastuutonta, sopimatonta ja älytöntä. Tämän kaiken hän asetti Jeesuksen tuntemaa Jumalan sanaa vastaan ja yritti niiden avulla saada Jeesuksen kulkemaan normaalia ihmisen tietä.

Kristinuskosta ja humanismista

”Sinun ajatuksesi eivät ole Jumalasta, vaan ihmisestä!” Tämä osoittaa, että kristinusko on jotain ihan muuta kuin humanismia.

Toisaalta kristinusko on valmistanut tietä humanismille, mahdollistanut sen. Kristinusko on tuonut maailmaan ajatuksen jokaisen ihmisen ihmisarvosta, joka on riippumaton ihmisen varallisuudesta, kyvyistä, sukupuolesta, syntyperästä tai rodusta. Ihmisarvo perustuu siihen, että Jumala on luonut jokaisen ihmisen kuvakseen. Ihmisarvo kuuluu siksi kurjimmallekin ja syntisimmällekin, varsinkin kun Jumala itse on tullut Pojassaan Jeesuksessa kurjimmasta kurjimmaksi ihmiseksi, syntisistä syntisimmäksi. Lisäksi hän ilmoitti, että viimeisellä tuomiolla kadotukseen joutuu juuri sillä perusteella, että ei ole pitänyt huolta kurjista ja köyhistä.

Toisaalta kristinusko on jotain ihan muuta kuin humanismi. Humanismissa ihmisestä tulee kaiken mitta. Hyvää ja oikeaa on se, mitä ihminen pystyy toteamaan hyväksi ja oikeaksi järjellään ja aisteillaan. Humanismissa ei hyväksytä mitään jumalallista ilmoitusta, varsinkaan sellaista, joka ei ole jokaiselle ihmiselle tasavertaisesti saavutettavaa. Humanismi haluaa vapauttaa ihmisen aikuisuuteen, jossa ei enää uskota ihmismielen ja –kulttuurin yläpuolella olevaan Jumalaan, joka kertoisi ihmiskunnalle, mitä hyvä elämä on ja miten siihen pääsee.

Pietarin voisi ajatella edustavan tässä humanismia. Hänen ajatuksensa mittapuuna oli ihminen, ei Jumala, ja siksi hän oli sitä mieltä, että Jeesuksen puhe kärsimisestään ja kuolemastaan oli järjetöntä ja nuhtelun ansaitsevaa.

Kristinuskon keskeisin sanoma on järjelle hullutusta

Apostoli Paavali kirjoittaa myös tästä asiasta eli siitä, kuinka kristinuskon keskeinen sanoma ristillä kuolleesta Jeesuksesta ei ole ihmisjärjen mukaista:

Puhe rististä on hulluutta niiden mielestä, jotka joutuvat kadotukseen, mutta meille, jotka pelastumme, se on Jumalan voima. Onhan kirjoitettu:
 – Minä hävitän viisaitten viisauden ja teen tyhjäksi ymmärtäväisten ymmärryksen. Missä ovat viisaat ja oppineet, missä tämän maailman älyniekat? Eikö Jumala ole tehnyt maailman viisautta hulluudeksi? Jumala on kyllä osoittanut viisautensa, mutta kun maailma ei omassa viisautessaan oppinut tuntemaan Jumalaa, Jumala katsoi hyväksi julistaa hulluutta ja näin pelastaa ne, jotka uskovat. Juutalaiset vaativat ihmetekoja, ja kreikkalaiset etsivät viisautta. Me sen sijaan julistamme ristiinnaulittua Kristusta. Juutalaiset torjuvat sen herjauksena, ja muiden mielestä se on hulluutta, mutta kutsutuille, niin juutalaisille kuin kreikkalaisillekin, ristiinnaulittu Kristus on Jumalan voima ja Jumalan viisaus. Jumalan hulluus on ihmisiä viisaampi ja Jumalan heikkous ihmisiä voimakkaampi. (1 Kor 1:18–25)

Minun mielestäni tämä on eräs koskettavimpia Raamatun kohtia.

Olen itse aika älyllinen luonteeltani ja tykkään pohtia uskonasioita ja koko olemassaoloa järjen kannalta. Haluan saada järjestystä ajatuksiin, saada selville, mihin joku väite perustuu, millaisia vastaväitteitä sille on olemassa ja miten niitä voidaan puolustaa tai kumota. Mietin, millaisia kätkeytyjä taustaoletuksia johonkin väitteeseen sisältyy.

Silti minusta on aivan mahdottoman hienoa, että Jumala on tahtonut antaa pelastavan ilmoituksensa sellaisessa muodossa, että sitä ei omaksuta järjellä. Muutoinhan kaikki olisi hyvin epäreilua, jos pelastuminen olisi kiinni siitä, kuinka älykäs ja ahkera lukumies joku on.

Asia on nimittäin sillä tavalla, että hyvin usein parhaimpienkin filosofien ja oppineitten viisauden ja oppineisuuden vaikuttimena on pätemisen tarve. He ovat niin fiksuja siksi, että saattaisivat salaa päteä omissa ja muitten ja jopa Jumalankin silmissä sillä, kuinka viisaiksi he ovat itsensä lukeneet.

Tai viisas humanisti pätee sillä, kuinka sivistynyt ja suvaitsevainen hän on ja kuinka hän ei lipsahda sellaiseen uskonnolliseen taikauskoon kuin naiivit kristityt. Vaikka on hän kuitenkin samalla niin fiksu, että kyllä hän osaa antaa uskonnollekin sille kuuluvan arvon, kun se voi antaa ihmiselle syviä merkityksiä ja tunteita. Kunhan niitä ei nosteta ehdottomiksi totuuksiksi, vaan ymmärretään, että ne ovat ihmismielen- ja kulttuurin hienoja luomuksia, eivät mitään jumalallista totuutta, joka olisi muka enemmän totta kuin jonkin muun uskonnon väitteet.

Jumala näkee kaiken tällaisen pätemisen läpi. Siksi hän ei ole suostunut antamaan pelastavaa sanomaansa sellaisessa muodossa, että sen omaksumiseen vaadittaisiin kovasti ihmisen järjen pinnistelyä.

Sen omaksumiseen vaaditaan ennen kaikkea kurjuutta: Sitä että ihminen tarvitsee Jumalaa eikä voi itse löytää elämäänsä tyydytystä, sovituksia, merkitystä, voimaa rakastaa ja pelastusta kuolemanpelosta. Sellaista ei ole ihmisellä, joka pystyy pätemään omalla hurskaudellaan, viisaudellaan, sivistyksellään tai avarakatseisella suvaitsevaisuudellaan.

Siksi Paavali kirjoitti, että ”Jumalan hulluus on viisaampi kuin ihmiset”. Hän antoi oman viisautensa, oman Poikansa eli Sanansa, jonka kautta maailma on luotu, hän antoi hänen tulla kurjista kurjimmaksi ihmiseksi.

Näin kukaan, joka asettaa uskonsa ja toivonsa häneen, ei voi päteä uskollaan.

Ja silti hän saa Jeesuksessa elämän, sovituksen, Jumalalle kelpaamisen, ihmisarvon, Jumalan armon, rakkauden, Jumalan lapseuden ja yhteyden toisiin ihmisiin.